

**Pas på,
på banen**

banedanmark

Denne pjece beskriver sikkerhedsregler for færden i og ved trafikerede jernbanespor.

Formålet med pjecen er at sikre

- dig og din kollega mod ulykker.
- togene mod uheld og trafikale gener.

Når du har fået gennemgået pjecen på et kursus og bestået en prøve, kan du få udstedt et legitimationskort, der giver adgang til de af Banedanmarks, Arrivas, DSB's og DSB S-togs områder, hvor der normalt ikke er offentlig adgang.

Yderligere oplysninger

Yderligere oplysninger om udstedelse af legitimationskort og arbejde i nærheden af jernbanespor findes på www.banedanmark.dk.

Sikkerhedsregler for færden i og ved trafikerede jernbanespor

- Vær synlig - advarselsklæder skal altid benyttes.
- Gå aldrig på langs i sporet.
- Vær konstant opmærksom på togenes kørsel.
- Foretag dig aldrig noget, som kan aflede din opmærksomhed fra togenes kørsel.
- Benyt så vidt muligt de anlagte færdselsveje.
- Se dig for hvor du går - og se efter hvor du træder.
- Hold afstand til togmateriellet.

1. PERSONERS FÆRDEN I OG VED SPOR MED TOGTRAFIK

1.1. Generelt

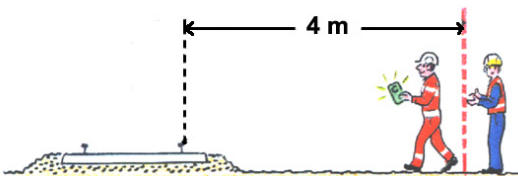
Personer, der på eget ansvar færdes tættere end 4 meter på nærmeste skinne, skal

- have et konkret ærinde eller behov for at komme til eller fra en arbejdsplads.
- være iført advarselsklæder, jf. pkt. 1.5.
- være udstyret med legitimationskort, jf. pkt. 1.2.
- kunne læse og forstå en instruktion.
- have fået specifik instruktion i forhold til den opgave, der skal udføres.
- opfylde helbredskravene til den pågældende arbejdsfunktion.

Det er ikke tilladt at færdes i spor blot for at skyde genvej. Heller ikke for personer, der i øvrigt bærer korrekte advarselsklæder.

1.2. Legitimationskort

Personer, der skal færdes i områder, hvor der normalt ikke er offentlig adgang, og som ligger tættere end fire meter på nærmeste skinne, skal have et legitimationskort på sig, der dokumenterer at den pågældende må færdes i trafikerede spor.

Eventuelle begrænsninger i adgangen vil fremgå af legitimationskortet.

Legitimationskortet giver dig *ikke* lov til at

- *ledsage* og være ansvarlig for en medfølgende person uden legitimationskort.
- *arbejde på eget ansvar*, når du er tættere end 4 meter på nærmeste skinne.

Legitimationskortet udstedes af Banedanmark efter gennemgået instruktion og dokumentation af viden (prøve).

For at få udstedt et legitimationskort skal du have normalt syn og hørelse.

Legitimationskortet er normalt gyldigt i 2 år, og du skal derefter selv sikre eventuel fornyelse.

Legitimationskortet kan inddrages, hvis du overtræder sikkerhedsbestemmelserne.

Legitimationskortet er kun gyldigt på områder, hvor Banedanmark, Arriva, DSB eller DSB S-tog står som ejer og forvalter af infrastrukturen.

Politi, beredskab og andre myndigheder er ikke omfattet af kravet om legitimationskort.

Ved færdsel og ophold på områder, der ejes af andre f.eks.

- privatbaner og andre private sporanlæg
- Storebælts- og Øresundsforbindelsen,

skal arbejdsgiveren indhente oplysninger om gældende sikkerhedsbestemmelser, inden færdsel må finde sted.

Adgang til Storebæltstunnelen og Øresundstunnelen kræver et særligt sikkerhedsbevis.

1.3. Sikkerhed og helbred på arbejdet

Du skal altid være sund og rask, når du færdes i og ved trafikerede spor.

Du må naturligvis ikke være påvirket af alkohol og andre rusmidler.

Ved mistanke om påvirkning af alkohol eller andre rusmidler, kan der kræves en test. Er den positiv, vil du blive bortvist, og dit legitimationskort vil blive inddraget.

1.4. Jernbanesikkerhedsplan

Ved infrastruktur- og anlægsarbejder på Banedanmarks, Arrivas, DSB's eller DSB S-togs områder, skal der altid udarbejdes en jernbanesikkerhedsplan.

Før du påbegynder arbejdet, skal du orientere dig hos din arbejdsgiver eller dennes lokale repræsentant.

1.5. Advarselsklæder

Ved færden eller arbejde tættere end 4 meter på nærmeste skinne skal du bære advarselsklæder.

Advarselsklæder skal opfylde DS/EN norm 471 således:

- Ved færden klasse 2.
- Ved arbejde klasse 3.

Der henvises i øvrigt til Arbejdstilsynets regler for advarselsklæder.

Din påklædning skal altid være tætsiddende og udformet, så du ikke kan hænge fast.

Vær særlig opmærksom på bæltter, stropper, tasker, halstørklæder og lignende.

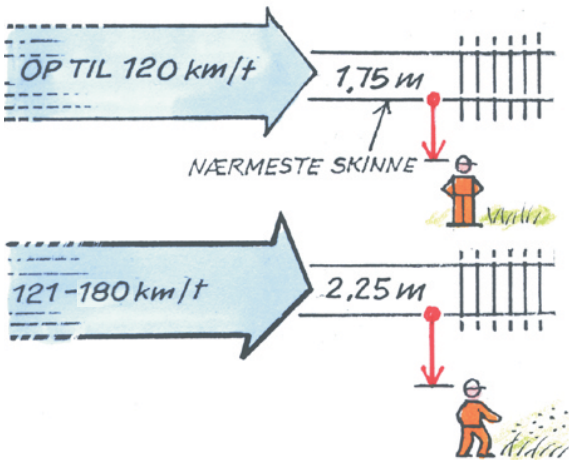
Advarselsklæderne skal være tydeligt mærket med navn på det firma, som du arbejder for.

Banedanmark anbefaler orange advarselsklæder.

1.6. Sikkerhedsafstande for personer

Når du opholder dig i nærheden af spor med togtrafik, bliver du ved togpassage udsat for vindbelastning.

Du skal derfor straks, når du ser et tog komme mod dig, træde så langt væk fra sporet, at du overholder nedenstående sikkerhedsafstande.

Ved færdsel og ophold på perroner gælder ingen særlig sikkerhedsafstand.

På perroner med sikkerhedsmarkering skal færdsel og ophold dog ske bag sikkerhedsmarkeringen.

1.7. Sikkerhedsafstande for maskiner

Ingen del af maskiner og kraner må kunne komme tættere på nærmeste skinne end 2 meter med mindre det pågældende spor er spærret for togkørsel.

Det gælder også, selvom det kun er et kortvarigt sving med f.eks. en lift eller en kran.

Ved arbejde i nærheden af køreledningsanlæg, se pkt. 2.2.3.

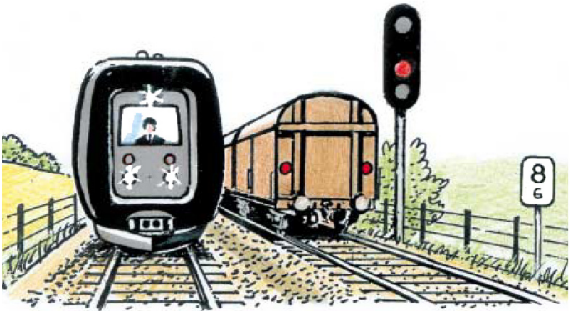
1.8. Togenes kørsel, hastighed m.v.

Du skal altid regne med, at der kan køre tog med op til 180 km/t i alle spor, hvor du ikke kender den konkrete højst tilladte hastighed for togene.

Moderne tog er meget lydløse, du skal derfor konstant se dig for.

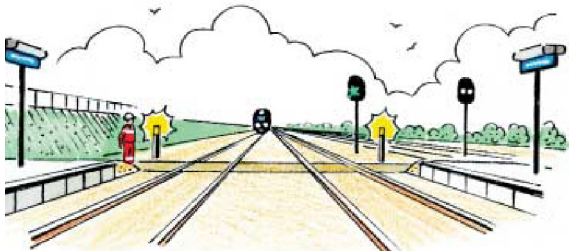
Vind, sne og regn dæmper lyden yderligere, og i dårligt vejr kan det også være svært at se toget.

Tog og arbejdskøretøjer har normalt 3 hvide lys siddende i trekant foran.

1.9. Passage af spor

Når du passerer sporene, skal du så vidt muligt bruge de anlagte tunneller og gangbroer eller de markerede overgange, der også benyttes til ambulance- og traktorkørsel.

Ved passage af spor skal du altid være opmærksom på, at

- der kan komme tog fra alle retninger. Husk derfor altid at se dig godt for til begge sider, inden du passerer et spor.

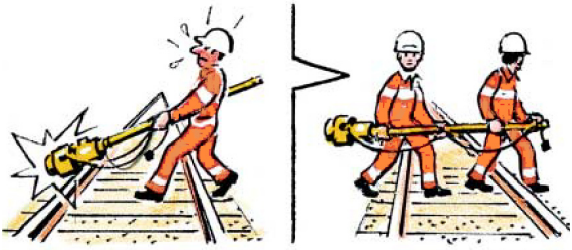

- sporet skal passeres vinkelret.
- passerer du flere tætliggende spor, må du aldrig standse op mellem dem. Orienter dig grundigt til begge sider, så du kan passere alle spor på én gang.
- du aldrig må stille dig mellem skinnerne eller mellem tætliggende spor.

1.10. Transport af tunge materialer over spor

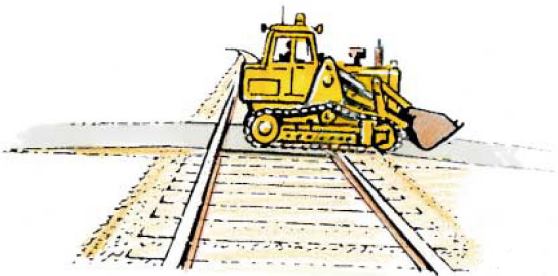
Det er forbudt at slæbe materialer over spor. De skal bæres for at undgå kortslutning eller skader på ledningsforbindelser, kabeldåser m.v.

Ved arbejder på elektrificerede strækninger se pkt. 2.2.5.

1.11. Transport af køretøjer over spor

Køretøjer må kun føres over spor ad overkørsler, der er beregnet til formålet, og kun når sporet er spærret for kørsel med tog.

1.12. Færdsel på sporarealer

Når du færdes på sporarealer, skal du så vidt muligt benytte de anlagte stier, riste og gangplader.

Du må *aldrig* gå på langs i sporet indenfor sikkerhedsafstanden, hverken mellem de to skinnestrengte eller mellem to spor. Et tog kan overraske dig bagfra.

Du må *aldrig* opholde dig tættere på noget spor end sikkerhedsafstanden for personer jf. pkt. 1.6.

Du må *aldrig* bruge signalerne langs banestrækningen til at sikre dig, om der kommer tog. Et tog kan få tilladelse til at passere et signal, der viser "stop".

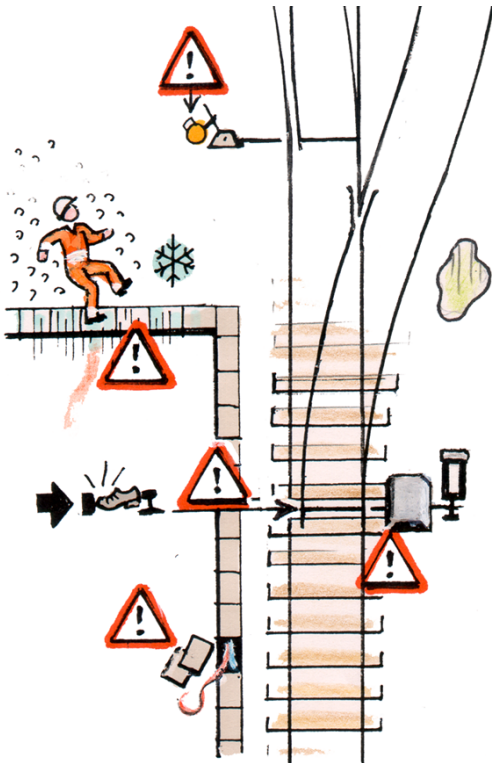
Når du ser et tog komme mod dig, skal du straks træde så langt væk fra sporet, at du overholder sikkerhedsafstandene, jf. pkt. 1.6.

Du skal give tegn til lokomotivføreren, at du har set toget komme ved at række en arm i vejret.

Når du færdes på sporarealer skal du udover togene være særlig opmærksom på følgende:

- Der findes en række genstande langs sporet, som du kan snuble over, for eksempel kabelrender, kabeldåser, sporskiftehandtag og skilte.
- Skinner, sveller, fliser, kabelrender og andre belægninger kan være meget glatte på grund af regn, sne, is, ukrudt, nedfaldne blade og olie.
- Undgå at træde i sporskifter og bremseanlæg. Du kan let få en fod i klemme i de bevægelige dele.

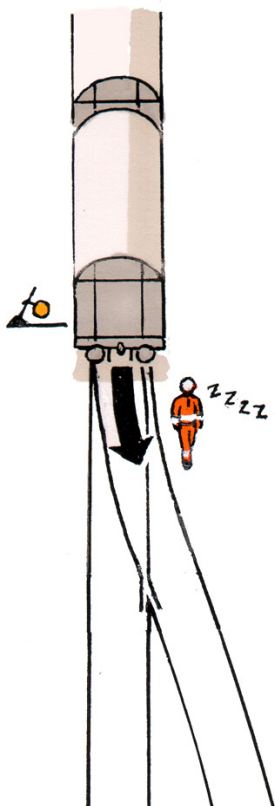

1.13. Særlige forhold på rangerarealer

På rangerarealer skal du være særlig opmærksom.

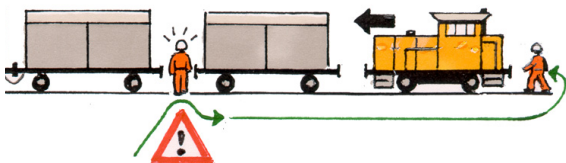
Vognene kan komme helt lydløst, og de kan uventet sætte sig i bevægelse. Du skal derfor holde god afstand til holdende vogne.

Træd helt væk fra sporene, når der rangeres - det er nemlig ikke altid til at se, hvilket spor vognstammen rangeres på.

Gå aldrig ind mellem vognenes puffere, hvis du skal passere en holdende vognstamme. Benyt den sikre omvej - gå hele vejen uden om vognstammen.

Vent med at passere sporet, når der rangeres - det kan ofte være svært at vurdere hastigheden.

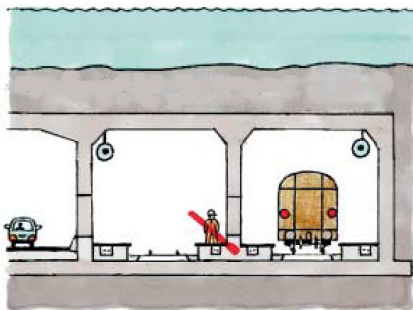

1.14. Færdsel og arbejde på særlige lokaliteter

Færden i spor med dårlige oversigtsforhold og/eller dårlige flugtmuligheder må kun ske, når sporet er spærret for kørsel med tog.

Vær opmærksom på, at flugtmulighederne især er meget begrænsede på eller ved broer, tunneller, perroner og støjskærme.

Det er derfor forbudt at færdes i f.eks. Storebæltstunnelen, Øresundstunnelen eller Boulevardtunnelen, medmindre sporet er spærret for kørsel med tog.

1.15. Lasseveje og kombiterminaler

Af- og pålæsning af jernbanevogne må kun ske efter aftale med den pågældende jernbanevirksomhed.

1.16. Værksted- og depotområder

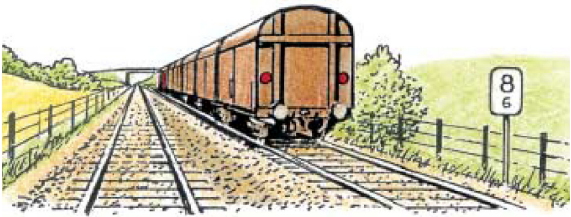
På værksteds- og depotområder kan der gælde særlige bestemmelser for færdsel og ophold.

1.17. Kilometermærker

På alle jernbanestrækninger er der opstillet kilometermærker.

Kilometermærkerne står med 200 meters mellemrum. Kilometermærkerne er vigtige, når du skal fortælle stationsbestyreren, hvor du nøjagtig befinder dig på en jernbanestrækning.

Ældre kilometerangivelse ved hjælp af kilometersten kan forekomme.

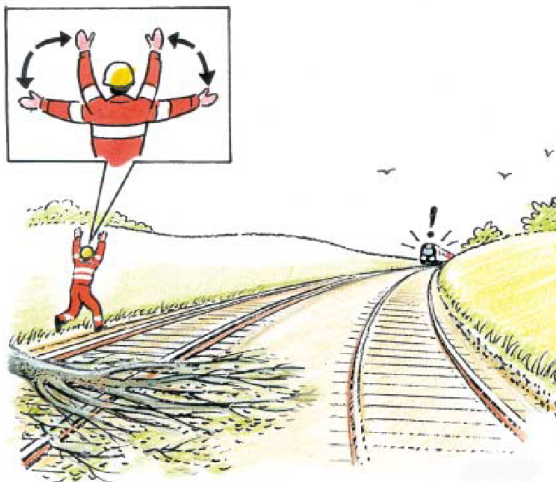

1.18. Faresituationer

Hvis sporet bliver ufarbart f.eks. på grund af et væltet træ, eller du opdager anden alvorlig skade på infrastrukturen, skal du straks underrette kommandopost eller fjernstyringscentral.

Hvis du ikke kan få forbindelse med kommandopost eller fjernstyringscentral, alarmér i stedet 112.

Hvis du umiddelbart kan se eller høre et tog, skal du løbe mod toget og afgive håndsignal "STOP" (fare). Se nedenstående tegning.

I mørke bevæges rødt eller eventuelt hvidt lys i en cirkel.

Du kan lokalisere uheldsstedet ved hjælp af f.eks. kilometermærker, stationsnavne (eventuelt mellem to stationer) og overkørselsnumre.

2. KØRELEDNINGSANLÆG

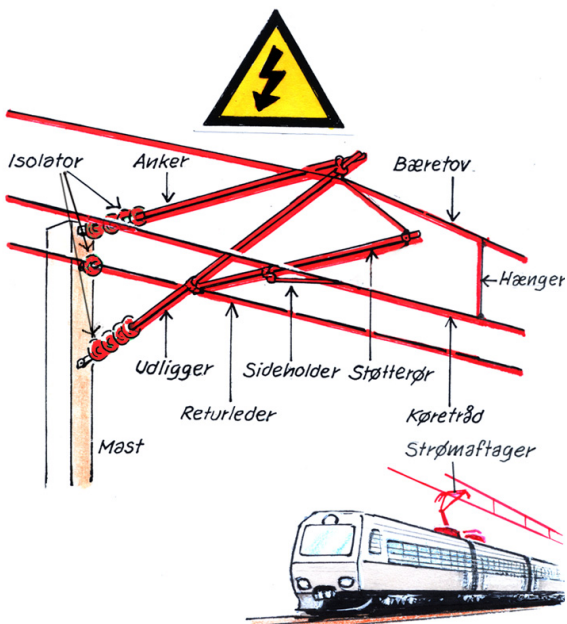
2.1. Generelt

Køreledningsanlæggets master er i modsætning til andre højspændingsmaster *ikke alle steder* forsynet med advarselmærker for højspænding.

Køreledningsanlæggets højde over skinneoverkant (SO) er normalt 5,50 meter. Laveste højde er 4,92 meter f.eks. under broer.

Det er forbudt og forbundet med livsfare at komme alle spændingsførende konstruktioner og strømoptagere på tog nærmere end 1,75 meter.

Spændingsførende konstruktioner er markeret med rødt på nedenstående tegning:

Vær opmærksom på, at returlederen (på S-banen forstærkningslederen) har samme spænding som køreledningen.

2.2. Respektafstande

2.2.1. Generelt

Ved udmåling af respektafstande til spændingsførende konstruktioner må der *aldrig* måles direkte på spændingsførende konstruktioner med f.eks. en tommestok.

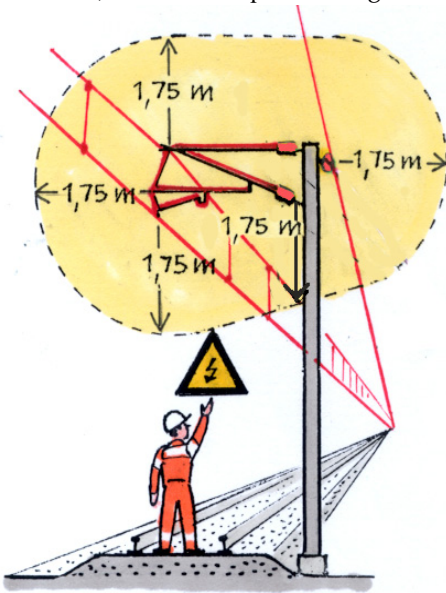
Respektafstande gælder til alle spændingsførende konstruktioner herunder strømaftagere på el-tog.

Respektafstande må *aldrig* overskrides, medmindre

- det kørestrømstekniske personale har sikret, at ledningerne er spændingsløse og arbejdsjordede
- der er udleveret en arbejdstilladelse.

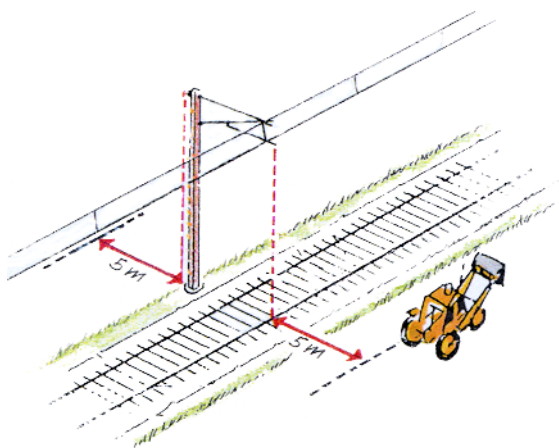
2.2.2. Personer og værktøj

Respektafstanden til spændingsførende konstruktioner er 1,75 meter for personer og håndværktøj.

2.2.3. Større maskiner

Respektafstanden til spændingsførende konstruktioner er 5 meter for større maskiner, f.eks. grave-maskiner og kraner.

Større maskiner skal være sikret mod, at nogen del kan komme tættere på spændingsførende konstruktioner end 5 meter – heller ikke ved uheld eller fejlmanøvre.

Driftslederen for de kørestrømstekniske anlæg kan udstede *særlige forholdsregler*, så arbejder med større maskiner kan ske tættere end 5 meter fra spændingsførende konstruktioner.

Maskiner skal da være jordet til returskinnen.

2.2.4. Mindre maskiner

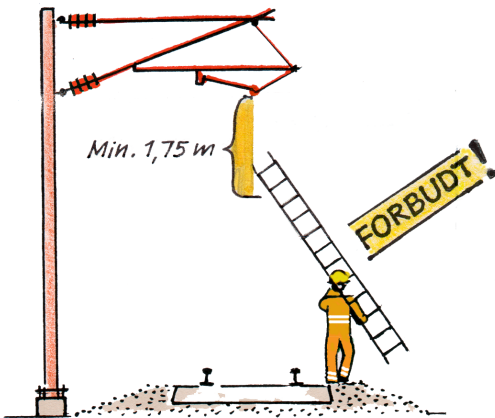
Mindre maskiner må uden særlige foranstaltninger arbejde under spændingsførende konstruktioner, hvis maskinen med sikkerhed ikke kan nå højere end tre meter over skinneoverkant.

Der kræves ikke jording af mindre maskiner.

2.2.5. Stiger og lange genstande

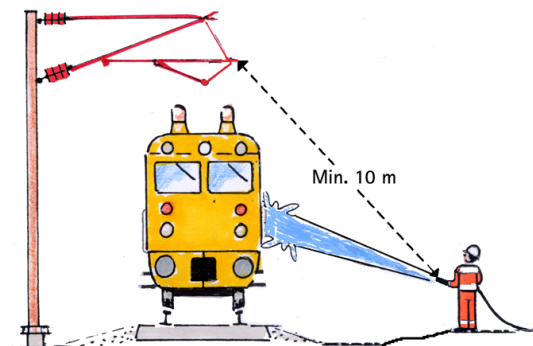
Arbejdes der med stiger eller andre lange genstande, f.eks. rør og stilladsdele, skal det sikres, at de ikke kan komme tættere på spændingsførende konstruktioner end 1,75 meter.

Heller ikke ved uheld eller tankeløshed.

2.2.6. Brug af vandslanger og højtryksspulere

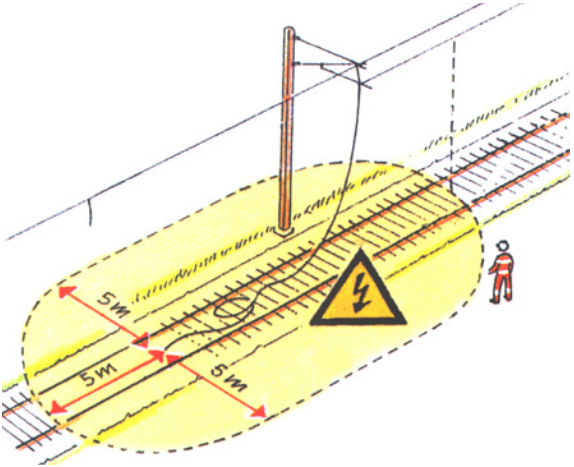
Det er forbudt at komme tættere end 10 meter på spændingsførende konstruktioner ved arbejder med vandslanger eller højtryksspulere, medmindre der er foretaget kørestrømsafbrydelse og arbejdsjording, eller der foreligger en konkret arbejdsprocedure godkendt af driftslederen for kørestrømsanlæggene.

2.2.7. Nedfaldne køreledninger

Respektafstanden til nedfaldne køreledninger er 5 meter.

Respektafstanden er gældende, indtil det kørestrømstekniske personale har sikret, at ledningerne er spændingsløse og arbejdsjordede.

Notater

Alarmering

Ved uheld eller faresituationer skal du straks alarmer nærmeste kommandopost eller fjernstyringscentral, hvis du har nummeret til denne.

Har du ikke nummeret, skal du i stedet alarmer Banedanmarks togledelse på tlf. 33 12 57 50.

Kan du ikke få forbindelse med nogen af ovenstående alarmér i stedet 112.

Hvis du selv alarmerer via 112, skal du hurtigst muligt herefter underrette kommandopost, fjernstyringscentral eller Banedanmarks togledelse.

Oplys følgende:

- Hvad der er sket (brand, ulykke o.s.v.).
- Hvor det er sket (oplys det nøjagtige sted f.eks. kilometermærke, overkørselsnummer, stationsnavn, eller mellem hvilke stationer du befinder dig).
- Hvordan du kan kontaktes (dit telefonnummer).

Illustrationer: Erling Nederland

Tryk: Schjølin Tryk A/S

9. oplag september 2013 / ISBN 87-90682-47-5

Copyright: Banedanmark.

Banedanmark

Amerika Plads 15
2100 København Ø

www.banedanmark.dk